

FOAIA POPORULUI

Prețul Abonamentului :

Pe un an . . . . . 2 fl.
Pe o jumătate de an . . . . . 1 „
Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiu
și la toate birourile filiale de abonament.

Apare în fiecare Duminică

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada
Măcelarilor nr. 21).
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.,
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Cerem diregători care să ne înțeleagă!

Al treilea punct al **programului partidului național român** glăsuște după înțeles precum urmează :

În ținuturile locuite de Români cerem să se rînduească diregători români, ear' dintre neromâni numai de aceia, care știu vorbi și scrie românește și care cunosc obiceiurile poporului român. Mai departe cerem delaturarea obiceiului de astăzi, că se pun în diregătorii oameni necunoscuți și necunoscători de popor.

După cele spuse la locul acesta în numărul nostru trecut, va înțelege orișicine, că este prea firească dorința tălmăcită în punctul de mai sus al programului nostru. Căci dacă e adevărat, și adevărat este, că avem dreptul ce nu ni-se poate lua, ca să fim ascultați și judecați în limba noastră la toate diregătoriile din țeară, atunci dela sine se înțelege, că cei-ce au să ne asculte jalbele și să ne facă dreptate, au înainte de toate să ne înțeleagă limba. Durere însă, că astăzi nu este așa. Căruia dintre sătenii noștri nu 'i-s'a întemplat, că mergând pe la judecătorii sau pe la alte diregătorii, nu s'a putut înțelege cu cutare domn, pentru-că nu știa românește. În casuri de acestea

ce se întemplă? Domnul chiamă pe vre-un năcăjit de scriitor sau pe sluga cancelarului, ca să-i tălmăcească jalba Românilui. Îi spune și scriitorul sau sluga cât pricepe și câte a înțeles și el, căci de obicei nici el nu este Român, ear' mai apoi, când Românul își capătă dreptatea, se îngrozește de bazaconiile care s'au scris la protocol ca spuse din partea lui! Ei bine, asemenea dreptate nu mai e dreptate, și e păcat de Dumnezeu de banii cei mulți, care se cheltuesc pentru asemenea diregătorii, care nu se pot înțelege cu poporul.

De cele mai multe-ori Românul, știind cum merg lucrurile, nici nu se mai duce singur să-și caute dreptatea, nici acolo unde legea îi dă dreptul să o facă, ci își ia avocat pentru toate minciunile, căci numai acesta se poate înțelege cu „domnii“. Avocatul însă face multă cheltueală, care ar pute fi crutăată, dacă domni ar ști românește.

Ear' ca să știe bine românește, lucrul cel mai firesc ar fi, ca între Români să fie Români și diregătorii. Am ave tot dreptul să o cerem aceasta în toată forma, căci din dările noastre se plătesc diregătoriile, și n'ar fi nici un păcat, dacă din sumele plătite s'ar înapoia o parte ear' Românilor în chip de plată pentru diregătorii români. Apoi și din neamul nostru și din școalele noastre es acum destui oameni tot atât de învățați, ca și cei de alte neamuri. Astăzi însă mai mult de ju-

mătate din cărturarii noștri, după-ce gată școalele, sînt siliți să treacă peste graniță în Țeara-Românească. Pentru-că aici, acasă la noi, în patria lor, nu au ce se face, dacă nu voesc să se apuce de plug, de care numai sînt harnici, după-ce tinerețele 'și-le-au petrecut la școală. Este dreptul nostru netăgăduit, ca să cerem dela stăpânire pâne și lucru pentru acesti fii și frați ai noștri, să cerem deci ca lor să li-se dee diregătoriiile dintre Români.

Partidul național românesc nu care însă în programul seu tot ce ar ave dreptul să ceară, ci numai atâta, cât este de neapărută trebuință. Drept-aceea nu cere ca toți diregătorii din ținuturile noastre să fie Români de naștere, cere însă cu tot dreptul, ca să fie între ei și Români, ear' aceia, care nu sînt Români, să știe măcar românește, ca să ne poată asculta și judeca românește, după-cum este drept și bine, și după-cum este chiar înscris în lege, ear' nu cum se întemplă acuma, că numai cu ajutorul slugilor și al haiducilor ne putem înțelege cu domnii plătiți din sudoarea noastră, ca să ne facă dreptate.

Dar' cunoștința limbii românești nu este de ajuns, pentru-ca să poată fi bun și drept un diregător dintre Români. Spre acest sfîrșit se mai recere un lucru: Să recere să-i și cunoască pe Români, să le știe trecutul și obiceiurile, să știe cum

FOIȚA.

Dări de seamă.

I.

E un lucru pus mai presus de ori-ce îndoială, că precum sănătatea trupului nostru atîrnă hotărît dela hrana ce 'i-o dăm în mîncare, beutură și somn; întocmai și sănătatea sufletului nostru, atîrnă dela hrana ce 'i-o dăm și lui.

Se tot zice, că „minte sănătoasă în trup sănătos“, — dar' poate fi trupul cât de sănătos, duhul va rămîne pururea bolnav, dacă nu-i vom da hrană deloc, ori apoi îi vom da o hrană proastă. Pilde avem cu ridicata. Sînt în lumea aceasta o mulțime de oameni, mari, tari și săcetoși ca peștele în apă, și duhul lor nu plătește o zală. Un lucru acesta, din care noi putem să luăm învățătura, că pentru a fi oameni deplini, nu e de ajuns a îngriji numai de sãn-

tatea trupului nostru, ci și de cea a sufletului!

Se cade aceasta mai ales acelora să o știe, care în mijlocul poporului trăind, au să are mai mult cu duhul, decât cu plugul însuși.

Ear' fiindcă sănătatea atîta a trupului, cât și a sufletului, atîrnă dela hrana ce li-o dăm, ni-am pus de gînd ca pe rînd să facem cunoscuți pe cetitorii noștri cu ce e bun, și ce nu e bun de cetit.

Un poet nemțesc, Goethe, dădea sfatul, că e un mijloc de a-ți lungi chiar viața, „să ascuți în toată ziua o cântare scurtă; să cetești o poezie bună; să vezi un chip frumos; și dacă ar fi cu putință, să vorbești câteva cuvinte înțelepte“.

Pentru noi, să privim în toată ziua un chip frumos și să ascultăm o cântare, nu va prea merge, că nu prea avem pe ce ne cumpăra chipul și nu avem unde auzi cântarea, dar' în loc de chip putem și noi privi o parte frumoasă, verde ori albă, de hotar, un șir albastru, îndepărtat de munți; și în loc de

cîntare, vom asculta măcar în toată Duminică și sêrbătoarea cuvintele mîngăitoare ce le auzim în biserică; — ear' apoi a ceti o poezie bună, și a vorbi o vorbă înțeleaptă, ne este dată putința! De cumva nu avem tocmai o poezie, cetim altceva, dintr'o carte ori dintr'o foaie bună.

Până bine de curînd, lumea, peste tot luată, credea, că numai păturile cele înalte ale societății au dreptul să învețe, să se cultive, poporul să trăească iobagiu și în întunec; și cei-ce seriau câte ceva, erau de credință că numai o astfel de scriere poate fi plăcută, care aduce pe foile sale istorisiri din viața acelorași pături înalte. În toate novelele (povestiri scoase din viața oamenilor); în toate romanele (mai lungi ca novelele), nu prea înălțai altceva, decât figuri de baroni, nemeși, boieri, coconi și alții; numele unui Badea-Niculac de cumva se învrednicia a fi pomenit, se făcea mai mult pentru a face haz și rîs din el cetitorului.

Și aceasta mergea mereu așa, ca pe tipic.

se bucură și cum plânge Românul, să cunoască chipul cum își muncește pământul, cum își agonisește pâinea de toate zilele, cu un cuvânt să cunoască cu deamăruntul vieța românească din satele de pe șesurile și dintre munții noștri, care altcum este încheșată și nu se poate asemăna cu vieța altor neamuri. Cine nu le știe toate acestea nu poate ocărma pe Român și nu-i poate face dreptate, după-cum mésarul nu poate face cuie de fer, și doftorul de cai nu poate lecuï oamenii.

Și din această parte luând lucrul, mai firesc ar fi a-i lăsa pe Români să se ocărmească ei pe ei, ceea-ce ar însemna ca să se pună Români în toate diregătoriile, cu care Români au de lucru.

Aceasta ar fi dreptatea cea mai adevărată. Întrucât însă dreptatea aceasta deplină nu ar fi cu putință, — nu cercetăm de astă-dată, că pentru-ce adevărată nu ar fi cu putință — apoi măcar atâta să ni-se facă, ca dintre neromâni să se pună în diregătoriile noastre oameni cel puțin cunoscuți și trăiți în țeara noastră, care îl cunosc pe Român și știu unde îl strînge opinca.

Nimic nedrept, nimic vătămător pentru alții nu cere partidul nostru național nici cu punctul acesta al programului său. Și cu toate acestea oamenii stăpânirii nici să auză n'au voit până acuma de diregători români. Dimpotrivă, și dintre cei mulți-puțini câți au mai rămas pe ici pe colo din vremuri mai bune, care cum trece din vieță, sau se pune la odihnă din pricina bătrânețelor, este înlocuit cu străini, cei mai mulți aduși din fundul Țării-Ungurești, încât în vieța lor picior de Român n'au văzut și boabă românească nu înțeleg.

Această nedreaptă și păgubitoare stare de lucruri trebuie însă schimbată. Și ca să fie schimbată cât mai curând, datori sunt toți Români, ca spre binele lor și al copiilor lor să spriginească din toată

inima și cu toată însuflețirea partidul național în lupta pentru programul său.

Cu puteri unite și înfrățescă înțelegere, noi Români ca popor mare și plin de vieță trebuie să isbutim a ne vedea întrupate toate dorințele, căci un cuvânt prea înțelept zice

Voeste și vei pute!

— s. a. —

DE-ALE POLITICEI.

Precum partidul nostru național românesc și-a pus de gând să protesteze contra legilor bisericesti ce guvernul voeste să înființeze cu ajutorul dietei ungurești din Budapesta, așa au început să facă și celelalte popoare din Țeara-Ungurească. Astfel Slovacia au și convocat două adunări de protestare, una la Turocz-Szt.-Márton și alta la Tisoveț. Dar' ce să vezi: Deși legea dă dreptul apriat alegătorilor să se întrunească de câte-ori voesc și să-și spună părerile, totuși solgăbirul din Turocz-Szt.-Márton a oprit adunarea alegătorilor slovaci. Vezi că în Țeara-Ungurească așa merge: Ungurilor le sunt iertate toate, ear' celorlalte neamuri li-se calcă în picioare și drepturile înscrise în lege! Aceasta însemnează a măsura cu două măsuri, ceea-ce este o nedreptate înaintea lumii și păcat înaintea lui Dumnezeu.

Chiar și între Unguri se ridică mai multe glasuri contra politicei bisericesti a guvernului. Mai mulți episcopi catolici au împărțit scrisori pastorale între credincioșii lor, în care le arată cum mai ales căsătoria civilă vătămă drepturile bisericesti. Acuma mai în urmă a arătat și congresul calvinilor, că nici ei nu sunt învoșiți cu legile plănuite.

Cu atât mai puțin putem fi mulțumiți noi, pentru care aceste legi sunt o primejdie nu numai în cele bisericesti, ci și în cele naționale. Dacă guvernul va introduce căsătoria civilă și matri-

culele de stat, atunci va pune în fiecare sat un om pe plată, care să sevirșească aceste lucruri. Acesta, deși plătit din banii noștri, va fi un om de încredere al stăpânirii, nu al nostru. Dar' stăpânirea în Români adevărați nu are încredere, ear' Unguri pe foarte multe sate românești nu se află. Sfirșitul va fi, că vor fi puși Jidovi, de care, din bătaia lui Dumnezeu sunt peste tot locul, și guvernul se încrede în ei, căci Jidovii țin cu Ungurii. Așa vom ajunge, dacă nu ne vom ști apăra, că Jidovii, în loc de preoții noștri, vor încheia căsătoriile între creștini și vor purta proto-coalele despre nașterile copiilor noștri. Primejdia e mare, și trebuie să avem de grije.

După Dumnezeu însă, putem avea nădejde, că acele nenorocite legi nu se vor face, dacă vom fi numai bărbați. Căci peste tot este nădejde, că guvernul nici nu va mai sta atâta la putere, ca să le poată face. Scaunele în care șed ministrii din Budapesta se clătină grozav, și ca mâne se pot răsturna. Căci deoparte între Unguri înșiși este ferbere și nemulțumire mare, chiar și între aceia care țin cu guvernul. De altă parte toate neamurile nemaghiare se mișcă și se bucură, că au isbutit să se înțeleagă într'olaltă, ca să lupte contra stăpânirii ungurești. Mai departe guvernul stă rău și la Curtea împărătească din Viena și la popoarele din Austria, cum sunt Cehii, Croații, Slovenii și celelalte. Așa ușor se poate întâmpla, că guvernul va căde, înainte de a fi ajuns noi popoarele țării să ne cunune Jidovii.

Din lumea străină avem de spus de astă-dată, că procesul, care s'a făcut în Franca celor-ce au sevirșit hoțiile de sute de milioane a societății Panama, s'a sfirșit săptămâna trecută. Cinci din făptuitorii de căpetenie au fost osândiți la temniță dela 2 până la 5 ani. Dar'

Treaba aceasta însă s'a învechit. Lucrurile s'au schimbat. Poporul a început a fi prețuit. Și în cărți, li-s'a părut unor oameni de bine, că prea e plictisitor, urcios chiar, a vorbi tot numai și numai de coconi și de baroni, și au prins a-și căuta alt undeva figuri mai nouă, și s'au încredințat că în același Badea-Niculăe, pe care mai înainte îl luau numai peste picior, se află și o mulțime de însușiri și trăsături, care pot fi luate și în socoteală cinstită, și studiate cu mulțumitoare isbândă.

Așa s'a născut întâiu în novele și romane, apoi și în poezie mișcarea care își îndreaptă ochii spre popor, și acolo își caută figurile pentru lucrările lor. Dar' aceasta abia de câțiva zeci de ani încoace.

Mai ales la noi Români, timpul de când scriitorii au început să bată drumul acesta, e foarte scurt. Unii au văzut de timpuriu că calea aceasta e foarte frumoasă și mult făgăduitoare, dar' nu cutezau să meargă pe ea, căci nu simțiau în sine putere de felul acesta; și pentru-că croitorul ei încă nu venise ca să

o calce nițel, și să arete și la alții cum trebuie umblat pe acest drum nou.

Ni-a dat apoi D-zeu, nouă Românilor, un mare poet, pe Vasile Alexandri, care a vădut îndată, ce mare tesaur se află ascuns în sufletul poporului nostru, și ca dovadă, și ca să atragă luarea aminte a lumii asupra acelei averi, a adunat cele mai de căpetenie poesii din gura poporului și le-a tipărit, apoi le-a tradus și pe franțozeste, ca să vadă și străinii acea frumseță, și ne-au și lăudat străinii; — ear' el însuși s'a pus pe scris, și a scris lăsându-se atfirător de înfrurirea ce a făcut asupra lui poporul, — dar', totuși trebuie să o mărturisim, că el, Alexandri, fiu de boier, ajuns ministru și om de oraș, aceea ce a scris despre vieța de domni mari, a nimerit-o mai strălucit ca ce a scris în fel popular. Oare pentru-ce?

Pentru-că scriitorii adevărați populari, nu prea pot fi coconi de domn, ci earăși oameni eșiți din popor.

Astfel cel dintăiu scriitor adevărat popular, care cunoaște desevirșit sufletul Româ-

nului din sat, și căruia Dumnezeu i-a dat putere destulă, ca să vadă bine tot ce e ademenitor în acel suflet, ear' ce a văzut să poată întrupa în scrierile sale în o limbă de tot natural populară, om eșit din popor fiind și el, este domnul Ioan Slavici în „Novelele sale din popor“. Alături putem pune pe Petre Ispirescu și pe Ioan Creangă, care fiindcă vorbesc în scrierile lor despre popor și ni-l arată pe el în toată frumseța lui și a minții lui, și noi, prin foaia noastră, îi vom face pe rînd cunoscuți poporului.

Acești vrednici bărbați însă au scris toți în prosă (așa cum scriem noi aci bunăoară).

Un poet (care scrie în versuri) popular însă, care în poezie să cântărească prin fondul și forma lucrărilor sale atâta, cât prețesc cei pomeniți mai sus în prosă, nu avem până în zilele noastre decât unul, pe, cam puțin cunoscutul, dar' ademenitorul George Coșbuc, despre care în cele-ce vor urma, vom vorbi oare-ce, trăgând cuvenitele învățături; apoi vom urma cu ceilalți.

cu aceasta nu s'a sfârșit lucrul. Este cu putință, că din pricina hoțiilor dela Panama va căde și guvernul francez, căci s'a dovedit, că mulți oameni de ai lui, deputați, senatori, ba chiar și foști ministri, încă au mâncat din banii furați. De aceea și acolo toată lumea este cătrănită pe oamenii stăpânirii și voește să-i măture din fruntea țării și să pună în locul lor alți oameni noi, cu mâinile curate și neprihănite.

O falnică zi a României.

Da, falnică a fost ziua de 23 Ianuarie (4 Februarie) a. c. pentru frații nostri din regatul român, și în cele din urmă pentru toți Românii din toate țările. În această zi a sosit la București principele moștenitor Ferdinand, viitorul rege al României, cu tinera sa soție, frumoasa principesă Maria, mândra odrasla a strălucitelor case împărătești din Anglia și Rusia. La primirea lor Bucureștii au îmbrăcat haine de sărbătoare. Toate stradele, pe unde înalții miri au trecut, intrând dela gară în oraș, erau împodobite cu steaguri, covoare și flori. Tot ce Bucureștii au mai frumos, mai bogat li-a eșit întru întimpinare și li-a strigat cu însuflețire: „Bine ați venit!” Nenumărate daruri li-s'au adus și multe ospete și sărbări s'au făcut trei zile de-a rândul.

După vechiul obicei al țării, regele Carol cu înalții sei nepoți, dela gară s'au dus de-adreptul la biserica metropoliei, unde metropolitul din București și cel din Iași, încungiuerați de înaltul cler au ridicat rugăciuni, ca părintele ceresc să ajute și să povățuească pe mirii României.

Aici la metropolie s'a iscălit un document, care se va păstra întru vecnică amintire în arhivele țării.

Eată acel document, care tot Românul îl va ceti cu inima înălțată:

„Sub domnia Mea Carol I., primul rege al României, în anul mântuirii 1893

și al domniei Mele al XXVII-lea s'a săvârșit în ziua de 29 Decembrie (10 Ianuarie) cununia preaiubitului Men nepot A. S. R. principele Ferdinand, al doilea fiu al fratelui Meu A. S. R. principelui Leopold de Hohenzollern și A. S. principesei Antonetta de Portugalia, moștenitorul Meu la coroana României, cu A. S. R. principesa Maria de marea Britanie și Irlanda, fiica A. S. R. Alfred duce de Edimburg și a A. S. Imperiale Alexandra mare ducesă de Rusia, în castelul din Sigmaringen, în care m'am născut Eu, scâldat în undele măreței Dunări, la ale cărei guri stă regatul Meu.

„După cununie, la care a asistat M. S. împăratul Germaniei, capul familiei de Hohenzollern, mama Mea principesa Iosefina de Hohenzollern, părinții mirilor, reprezentanții caselor imperiale și regale, cu care se înrudesc iubiții Mei nepot și nepoată, și din partea țării primul Meu ministru Lascar Catargiu, președinții adunărilor Mele legiuitoare George Cantacuzino și generalul G. Manu, ministrul Meu de afaceri străine Al. Lahovary și fostii Mei ministri generalul I. Em. Florescu și Dim. Sturdza:

„Iubiții Mei nepoți în ziua de 23 Ianuarie și ajunul aniversării unirii celor două principate, din care cu voea lui Dumnezeu și vitejia poporului am întemeiat un regat în anul 1881, au sosit în capitală, și după vechile datini ale țării, în mijlocul veseliei obștești, a credinciosului Meu popor, au mers drept la metropolie, unde în fața Mea, a consiliului Meu de ministri, a reprezentanților țării și a înalților dignitari ai statului, I. P. S. metropolitul-primat împreună cu I. P. S. metropolitul Moldovei și Sucevei și ceilalți episcopi și arhieri au înălțat la cer rugăciunile sfinte noastre biserici pentru prosperarea și mărirea iubiților Mei nepot și nepoată.

„Întru deapurarea amintire a acestei zile falnice, în care s'a încununat munca

de 27 de ani pentru întărirea și propășirea neamului românesc, am subsemnat acest act împreună cu A. L. R. principele Ferdinand și principesa Maria, cu I. P. S. L. metropolitul-primat și metropolitul Moldovei și al Sucevei, cu ministrii Mei, cu președinții adunărilor Mele legiuitoare, cu primul-președinte al înaltei Mele curți de cassatie și justiție, cu primarul capitalei, și am hotărât ca el să se păstreze în arhivele statului“.

SCRISORI.

De pe Valea-Arieșului, 24 Ianuarie 1893.

Prea onorate Dle Redactor!

Sunt om mai mult bătrân decât tinăr. Am trecut în viața mea de plugar mai mult prin vremuri grele decât ușoare. Am trăit și trăesc din sudoarea feții mele. Am muncit și muncesc pământul moștenit dela fie iertații mei părinți și l-am înmulțit din hărnicia mea, ca să pot lăsa și eu ceva copiilor mei. Din toată viața mea frământată nu m'am lăsat răului, ci pe lângă nevoile ce le-am purtat în cărca mea, mi-am dat silință să mai învăț și puțină carte românească, ca să pot ști din lumea românească, că ce se întâmplă, ce fac, cum trăesc și cum se luptă cu nevoile frații români de prin alte părți.

Precum vezi, prea onorate domnule redactor, carte multă nu știu, frumos și bine nu pot scrie, dar' îți scriu cum mă povățuește mintea și inima din cele culese din pășaniile mele, ce stau cu grămada în dosul meu.

Bunul Dumnezeu ne-au învrednicit cu un părinte bun și cu multă dragoste față cu poporeniile sei. În zile de sărbători și de Duminecă stă ciasuri întregi cu noi de vorbă, ne dă sfaturi și ne povățuește multe lucruri bune și frumoase; cu un cuvânt, în bine și rău stă alături cu noi.

În Dumineca trecută și azi ni-a spus, că la Sibiu a eșit o foaie și pentru noi plugarii dela sate, care e scrisă anume pentru noi și ni-a arătat-o și ni-a cetit-o din cuvânt în cuvânt. Cu câtă dragoste, cu câtă mândrie ne uitam cu toți cei adunați la iubitul nostru părinte când vedeam că ne cetește ca din sufletul nostru ceea-ce scrie „Foaia Poporului“ nostru. Chiar i-am spus părintelui nostru, că mi-se înalță sufletul de bucurie, când ved că cărturarii nostri din orașul Sibiu nu ne-au dat uitării pe noi sătenii, ci ne stau într'ajutor și ne dau povețe bune ca să ne iubim neamul nostru, obiceiurile noastre și oamenii nostri adevărați. Deși nu-i cunosc, dar' le doresc din inimă curată, multă sănătate dela D-zeu, că li-au dat gândul bun să privească și la noi țeranii ce muncim în greu. L-am întrebat pe dl părinte al nostru să ne spună, că mai sunt și prin alte părți cărturari de ai nostri cu inimă și cu durere pentru neamul nostru. Ni-a spus că da, și că acum sunt pe de o sută de ori mai mulți, ca pe vremea când eram eu ficior tinăr și că toți cărturarii ăștia s'au ridicat din opincă, din țărâtime. Dacă stă treaba așa, — i-am răspuns dlui părinte — atunci de ce ne-au lăsat să ne luptăm numai noi țeranii cu nevoile cele grele ale vremii, căci ei ne cunosc mai bine năcazurile și nevoile noastre. Dl părinte m'a liniștit și mi-a spus, că mulți cărturari avem noi țeranii, care se luptă pentru binele nostru, pe unii i-a și închis stăpânirea noastră în temniță ca să nu mai glăsuiescă pentru noi, dar' cei mai mulți cărturari își trag foc numai

CHIUITURI.

Însura-m'aș însura
Urită nu mi-aș lua,
Ear' frumoasă nu-mi prea place
Că prea mulți prieteni îmi face.

Mândra cu ochi negrișori,
S'o săruți să te omori.
Mândruța cu ochii trași
S'o săruți să n'o mai lași.

Te cunosc, mândro, pe ochi,
Că-ți stă gândul tot la popi.
Șterge-te mândru pe gură
Că popii 's cu învățatură
Și tu-ți rupi dinții n' prescură.

Dis-a maica să mă nsor
Ca să-i aduc ajutor,
S'o trântescă de cuptor,
Câte-odată și de vatră
Să nu fie supărată.

Mândruțo, de dorul tău
Mă topeșc ca iarba n' tău.
Mândro, de dragostea ta
Mă topeșc ca cânepa.

Culese de *Florian Bologa*, învățător.

Căci nu e de folos să cetim noi tot ce se scrie; pentru-că cărți scrise sunt și în limba română așa de multe, că adunându-le toate laolaltă, ai pute clădi un munte cât Sărcăul din ele; altele sunt în prosă, altele în versuri; dar', cu părere de rău trebuie să o mărturisim, puține sunt bune între ele.

Un om cuminte totdeauna va ave de de grije că ce își bagă în gură ca să-și hrănească trupul; noi, dacă vrem să fim și noi cuminți, trebuie să luăm bine de seamă, că ce băgăm în gura sufletului nostru.

A ceti toate cărțile și toate poeziile scrise românește, ar însemna a-ți hrăni sufletul, după regulile de sănătate ale aceluia, care mănca, mănca, fără a gândi că ce mănca, numai ca să-și simț stomacul plin, pe când e știut că o bucățică de carne e mai hrănitore ca un blid mare de salată.

Așa și cu cetitul; mai bine o pagină înțeleaptă, ca treizeci de pagini cu flecării; drept-aceea, nouă ne va ședea mai bine de vom fi cu nițică alegere în aceea ce cetim. *Frier.*

la oala lor și de aceea trebile nu mai merg așa cum noi dorim.

Ceea-ce ni-a spus iubitul nostru părinte, ne-a durut pe toți deopotrivă și ne-am pus întrebarea, că cum se mai poate întâmpla așa ceva în lume, ca să fie cineva închis numai pentru aceea, că a vorbit din inimă pentru binele nostru și pentru ușurarea sorții noastre. Bunul nostru părinte ne-a împăcat și cu asta și ni-a zis, ca să ne mirăm de goana ce s'a pornit contra cărturarilor nostri, căci ei sînt goniți de dușmanii și răuvoitorii neamului nostru, dar' trebuie să ne mirăm de cei mai mulți cărturari ai nostri, care după-ce au ajuns în bine, trag foc numai la oala lor, și apoi s'a isprăvit să mai faci treabă bună cu ei.

Dreptate a avut părintele nostru, căci caut numai la cărturarii din apropierea noastră, și puțini, foarte puțini sînt care mai au durere pentru noi. Abia mai afii pe ici pe colo câte unul, dar' și acela numai din gură se știe încălzi pentru țeranul dela sate. 'Mi-s'a întâmplat mie, că mergînd pe la unii dintre cărturarii noștri, mai mult cu năcazurile mele, m'a dat — să fie cu iertare — pe ușe afară și 'mi-a spus să nu-l mai năcăjesc cu prostiile mele. Stînd treaba așa la noi, m'am întrebat în gândul meu, că unde vom ajunge noi sătenii români, poporul român, când ai noștri chiar, cei care s'au ridicat din opincă, ne alungă dela ei, în loc să ne dea sfaturi bune și să ne arete calea cea bună.

Eu așa știu, preonorate dle redactor, că dacă eu îmi cresc copiii mei și îi ridic până la așa numita „domnie“ din greul muncii mele și din sudoarea feței mele, ei au față cu mine datorința morală creștinească, ca în ori-ce împregiurare să-mi dea ajutorul cuvenit, ca oameni mai învățați decît mine să-mi dea sfat și să-mi arete calea cea bună. Așa a lăsat D-zeu pe oameni, ca iubindu-se unii pe alții să se ajutore împrumutat. Numai așa cu iubire creștinească putem să purtăm mai ușor nevoile vieții și să răsim greutățile ce zi de zi ni-se sporesc.

Cînd învățăturile creștinești poțesc dela membrii unei familii ca așa să se poarte unii față cu alții, tot așa ele ne învață să fim cu toții frații noștri de un neam, precum și cu cei care nu sînt de un neam cu noi, dacă ne sînt oameni binevoitori.

Cu multă durere trebuie să spun eu, că țeran simplu, că lucrurile pe la noi, de multă vreme încă, nu stau bine. Stînd lucrurile noastre, din ale noastre, rău, de tot rău, lucru firește, că cele obștești stau tot mai rău. Unde e pricina și cine poartă vina? După a mea judecată e că cărturarii noștri, cei mai mulți de prin părțile noastre nu ne cunosc năcazurile și nevoile noastre, și dacă le cunosc nu vreau să le cunoască, căci nu au tăria sufletească să lupte alături cu noi.

Poate-că am zis prea mult, din cele ce vi-le voi spune îmi veți da încățva dreptate.

Nimenea nu mă va pute da de gol, că locurile noastre cu șes și cu munte, nu sînt locuri alduite de Dumnezeu. Cînt privești cu ochiul din Valea-Arieșului până spre Dealul-mare al Zlagnei și spre dealul Vulcanului cătră Zarand, vezi locuri bogate ce le stăpânește un neam de oameni muncitori și sirguincioși. Acești oameni, frați de un neam cu mine, nu au altă mulțumire sufletească decît că pot lucra pentru traiul vieții, dar' de înaintat nu pot de fel.

Așa însă ca să muncim numai și să nu mai înaintăm cum cere veacul nostru de acum, nu se mai poate.

Această întrebare de obște, nu numai noi țerenii trebuie să ni-o punem, ci chiar cărturarilor nostri, în mâinile cărora este pusă ocărnuirea noastră a tuturor.

Avem cărturari în Câmpeni, avem destui și în Abrud, în Bucium, unde e aurul cel mult, toți acestia strînși laolaltă, cu iubire frățescă și cu inima caldă ar pute să facă mult; ar pute să ne lumineze la toți mintea și cu sfaturile lor să ne arete calea cea bună că cum să ne îmbogățim averea națională, căci numai așa putem să scăpăm odată de pedecile ce ni-le pune stăpînirea de sus cu grămada în calea noastră.

Le-am zis toate acestea, cu gândul bun, că cărturarii nostri, cu mic cu mare, să arunce nepăsarea dela ei și să privească la nevoile noastre, căci noi țerenii îi vom urma din tot sufletul.

Încredințat din partea vrednicului nostru părinte, că d-voastră primiți scrisoare și dela un țeran, care se tîngue de neajunsurile sătești, vă rog cu toată căldura să dați loc acestei scrisori în stîmă d-voastre foaie, ca să se știe și prin alte părți, că cum pricepe un țeran lucrurile noastre de pe aici.

Ioan T... al lui Simion,
econom.

ECONOMIC.

Stîrpirea omidelor. Între cei mai neîmpăcați vrășmași ai pomilor se numără omidele, numite pe alocurea molii. Stricăciunii mai mici pricinuesc ele an de an. Cînd și cînd însă se ivesc în primăvară leghioane întregi și despoaie pomii, ierburile și alte verdețuri de frunze și flori și chiar de mlădițele tinere. Lipsiți astfel de puțința a suge hrană din aer și a îndeplini mistuirea, pomii se ticăloșesc și adese per cu grămada. Dacă este așa și așa este, ce poate fi mai firește decît să ne tragem seama, ce ar fi de făcut și cum ne-am pute mîntui de o pacoste atît de strașnică.

Omidile se ivesc din ouăle fluturilor. Cel mai desevîrșit mijloc de stîrpire ar fi deci să ucidem fluturii și îndeosebi femeiușele lor, care ele poartă ouăle în foalele atît de mare și indesar. Și înadever, nimic mai înțelept decît să prindem și să strivim fluturii ori de câte ori ni se dă privilegiu la-aceasta. Îndeosebi să nu pregetăm a ucide fluturii ce 'i-am fi întîlnind grămada pe tufe, crengi, drumuri, garduri ș. c. l. Ostêneală mai bine răsplătită mai că nu se poate. Trei-patru femeiuși de flutur dau naștere la vre-o 10 sute de omide, care ajung pentru a nimici roade de cel puțin 5 fl. cu pom cu tot. Sprinteni din seamă afară cum sînt, fluturii se pot prinde abia cînd și cînd, din întâmplare. Rămâne dar' să strîngem și să nimicim așa numitele cuiburi de omide, adică frunzele încărcate de ouă.

Hotărit însă, că omul n'ar scoate-o la cale, ori-cît de mult s'ar opinti să stîrpească fluturii și cuiburile de omide, dacă Dumnezeu nu s'ar fi îngrijit într'alt chip, dacă în lupta lor pentru viață nu ar

ajungă prada sumeteniei de vrășmași firești, care dau navală asupra lor zi și noapte. Acești vrășmași aprigi ar trebui socotiți de cei mai credincioși și folositori prieteni ai omului, de împreună muncitori harnici în grădinile noastre, — muncitori care, pentru uriașele foloase ce ne aduc, nu cer simbrie nici altă răsplată decît să le dăm bună pace. Și cine sînt acești prieteni buni ai omului? Eată cine: aricii (haricii), broaștele, șopârlele, liliecii, cobaturile, pițigoii, graurii, rîndunelele, gheunoaiele și aproape toate celelalte paseri, chiar și vrăbiile și cioarele. Datorința noastră ar fi să crutăm și chiar să miluim aceste folositoare și nevinovate animale și de cea mai aspră osîndă vrednici sînt acei care le chinuesc sau leucid eac' așa din răsfet. Este o cruzime și păcat a privi cu nepăsare, cum copiii le înhață care unde o întîlnesc, strivind broaștele sub bolovani și aruncînd asupra bietelor șopârle cu ce apucă amănă, răpind ouăle din cuiburi, răstignind liliecii, sugrumînd paserile și făptuind alte multe cruzimi și nesdrăvenii.

Și cine ar ave frumoasa chemare să premeargă cu pildă bună și să împedec asemenea cruzimi păgubitoare? Negreșit că școalele alături cu primarii, preoții și oamenii cuminți peste tot. În folosul obștiei întregi zace ca ei să dojenească cu asprime și, dacă așa nu ar isbuti, să pedepsească după-cum cere legea, pe toți care chinuesc și omoară aricii, broaștele, șopârlele și paserile atît de folositoare. Urmînd astfel, hotărit că aceste animale s'ar spori neasemănat mai tare ca de obicei. Ca dovadă amintim rîndunelele, care s'au sporit și au ajuns a fi așa de blînde, tocmai fiindcă sînt cruțate și ocrotite îndeplin. Ele trec în ochii mulțimii de paseri „sfinite“. De dorit ar fi să treacă de sfinite toate animalele folositoare.

Aceste animale, amintim din nou, vîncează și nimicesc fluturii, vermii, gândacii și omidele zi și noapte. Negreșit însă, că omul are datorința să facă și el ce poate, dacă este să mîntue de peiroadele muncii sale.

Cel mai îndatinat și mai nimerit mijloc este fără îndoială să culegem unul câte unul cuiburile de omide, adică frunzele încărcate de ouă și atîrnate de crenguțele pomilor și tufelor.

Acolo, unde nu putem ajunge cu mîna, vom lua în ajutor foarfecile de omide înapins întocmite spre a tăia mlădițele, de care ar fi atîrnînd cuiburi de omide. În anii mai din urmă se întrebuintează bucuros făcliile de omide, prin care se ard cuiburile pe rînd, în scurtă vreme.

Sînt între țerenii noștri destui inși, care se îndeletnicesc cu stîrpirea omidelor. Adese se întâmplă însă, că vecinii nu fac și ei asemenea. Urmarea este, că omidele îndoapă până nu mai au ce, apoi

dau năvală asupra grădinilor învecinate, așa că oamenii harnici și înțelepți ușor ajung a fi jertfa vecinilor leneși și nevoieși. Ar trebui deci să curețe cuiburile de omide toți câți au pomi în grădinile lor.

O altă greșală, de care se fac vinovați foarte mulți inși, este că amină stringerea cuiburilor de pe o săptămână pe alta și până-ce dă căldura, apoi se apucă și string cuiburile în parte deșertate și în același timp venează după omidele împrăștiate, — o lucrare pe cât de grețoasă pe atât de zadarnică. Este dar' uepărat să îndeplinim strinsul cuiburilor de cu toamnă sau peste iarnă și cel mult până în ajunul căldurii. Altcum lucrăm de geaba.

O a treia greșală ce fac țeranii este, că string cuiburile abia pe jumătate și une-ori nici atâta. Cuiburile rămase, deși mai mici, sunt deajuns pentru a da naștere la sumetenie de omide. Ar trebui deci să se curețe până și cel din urmă cuibuleț. Curățirea isbutește mai ales pe când adie vântul, care pune cuiburile în mișcare și astfel ușorează aflarea lor. A stringe cuiburile toate-toate dintr'odată, nu merge, ori-câtă silință ne-am fi dând. Se vor stringe dar' în două-trei rinduri.

O a patra greșală este, că mulți dintre țerani aruncă cuiburile unde apucă, peste gard la vecini, pe grămada de gunoiu, sub pomii, din care le luase, sau aiurea în grădină. Purcedere mai neghioabă nici că se poate închipui; căci, lucru firesc, asemenea cuiburi puiază și astfel truda curățitului fusese de geaba. Chiar și cuiburile aruncate pe apă adesea se opresc la țermure și strică te miri cărui biet om nevinovat. Singura purcedere înțeleaptă este și rămâne să ardem cuiburile în cuptor sau făcând foc în grădină, firește nu aproape de clăi, șuri sau alte clădiri.

O altă greșală neiertată este, că țeranii curăță de cuiburi (dacă curăță!) numai pomii roditori, nu și stejarii, peduceii și alte tufe sălbatice, care s'ar fi aflând în sau aproape de grădini și pometuri și care adăpostesc cuiburi cu grămada, în paguba pomilor învecinați. Asemenea tufe, cum și stejarii, ar trebui dar' să se curețe alătura și deodată cu pomii roditori.

Împotriva gărgărițelor și omidelor, care venind de aiurea, se urcă pe pomi în sus, se pot întrebuița fășii de hârtie groasă, care se încing în forma unei pâlnii (tolcer) în giurul trunchiurilor și care se ung pe din lăuntru cu multă păcură sau altă grăsime ieftină. Cercând a se sui în sus, omidele, gândacii, vermi și alte jivini ușor se înoroesc în păcură și mor sau o tulesc înapoi.

Sunt mai multe soiuri de omide vetricice, care au năravul a se grămădi printre sau aproape de încheieturile crengilor și se ghemuesc într'un fel de păienjeniș,

care le slujește drept culcuș și adăpost împotriva umezelei și răcoarei prea mari. Dimineața pe roaună cum și după ploii, aceste culcușuri ar trebui strinse cu omide cu tot și strivite sub picioare sau aruncate în foc. Un alt mijloc de scăpare ar fi să împrăscăm păienjenișul amintit cu apă săpunită sau cu leșie tare, prin o pușcă sdravănă de soc.

„Toate sunt bune și frumoase“, vor zice cetitorii mai pățiți, „dar' ce folos; căci droaia leneșilor nu voeste să știe nimic de stîrpirea omidelor nici de povețele ce li-s'ar da în ale stîrpirii“. Vorbind odată în auzul unei adunări de țerani, 'mi-a zis un moșneag fruntaș: „Domnule, să vezi, eu destul am stăruit să stringă omidele cu toții, dar' înzadar bate omul toaca la urechile surdului. Abia te ascultă unu-doi“. Și adevăr a vorbit harnicul moșneag. Este, da, o mare păcoste, că mulțimea covârșitoare nu ascultă și nu curăță omidele deloc sau eat' așa de clacă. Se naște dar' întrebarea, ce ar fi de făcut? Ca răspuns voi povesti o întâmplare din vremea copilăriei mele. Era pe iarnă și îmi aduc aminte, că un slujbaș al primăriei de aici cutrierase grădinile una câte una cu porunca, că se vor pedepsi cu 5 până la 20 fl. toți care nu vor fi curățind cuiburile de omide până la cutare soroc. Unii au urmat întocmai, însă mulți alții au lăsat omidele în bună pace ca și alte-dăți, crezând, că amenințarea n'are să se făptuească. Ei dar' primăria de atunci nu prea știa de glumă. Destul că într'o bună dimineață s'au trezit oamenii vinovați că li-se ia unuia cōjocul din ladă, altuia vițelul din grajd, fiind siliți să plătească aievea câte 5, 10 și chiar 20 fl. Și lucru ușor de înțeles, stîrpirea desevrșită a omidelor a mers strună ani de-arîndul, temerea de o nouă pedeapsă fiind copleșitoare și obștească.

Față cu ceata leneșilor și îndărătnicilor din zilele noastre, oare nu s'ar pute urma întocmai? Negreșit că da. Este adecă la noi o lege, care amenință cu aspre pedepse pe care se codesc întru stîrpirea omidelor. Primarii (juzii) sunt anume îndatorați să stăruie pentru a se făptui legea stîrpirii omidelor. Dar' păcostea este, că ei tac mulcom sau dau poruncă și amenință cu pedeapsă pe cei-ce s'ar face vinovați, când vine apoi treaba la adecă, ei tac earăși mulcom, adecă nici vorbă să pedepsească aievea. Pe scurt, primarii și diregătorii noastre comunale nu-și împlinesc datoria, fie din nepricepere sau nepăsare față cu binele obștesc, fie că nu vor „să se strice cu oamenii“. Ca să vezi cutare diregătorie sătească pedepsind cu asprimea cuvenită pe care n'ar fi curățit pomii de omide, nici pomana!

Eată un rēu vrednic de grea osândă, un rēu, care 'și-a rēsbunat și își rēsbună

amarnic și care ar trebui stîrpit fără zăbavă și cu ori-ce preț, fie și cu înlăturarea primarilor lăsători și pedepsirea cu toată asprimea legii a celor vinovați. Ne luăm deci voe a sfătui pe toți cărturararii și fruntașii comunelor să-și ridice glasul și să ceară cu stăruință punerea în lucrare a legii pentru stîrpirea omidelor. Neapărat este, ca aceasta să se întemple nu în toial omidelor primăvara, când e prea târziu, ci acum peste iarnă, când țeranii și așa nu sunt împovărați cu lucrul câmpului. Acei, care vor urma sfatului nostru, vrednici sunt a fi socotiți între binefăcătorii comunei lor.

D. Comșa

Statutele

„Însoțirii de înmormântare“ din N.

(Urmare și fine).

§. 8. Acel membru al însoțirii, care a plătit în 300 de întâmplări de moarte, e scutit de a plăti mai departe.

§. 9. La împlinirea că **vre-un membru ar muri fără moștenitor după lege, sau nu a rînduit că cine să ridice banii**, este îndatorat comitetul însuși a îngriji de înmormântarea cuvenită a aceluia, numind din sinul seu pe cineva, sau — după împregiurări — trimițând și pe alții, spre a împlini cele de lipsă.

Acest imputernicit își va da socoteală despre cheltuielile avute și va primi pentru ostenele sale o plată cuvenită, ce o va hotări comitetul din când în când.

Suma cruțată dela ajutorul în bani pe această cale se va adauge la fondul de rezervă al însoțirii.

§. 10. Taxa de înscriere de 1 floren, precum și plățile de câte 30 de cruceri, sunt a se întrebuița **numai** spre acoperirea ajutoarelor statorite în tabelă și a cheltuelilor; ear' din fundațiuni pie, din cinstiri și din camelele de întârziere de 3 cr., prescise în §. 4, comitetul are de a forma un fond deosebit pe care îl poate întrebuița, după cea mai bună a sa pricepere, și spre alte scopuri de binefacere, care ar mări atragerea față cu însoțirea.

§. 11. Lucrările însoțirii le îndeplinește comitetul. Directorul are a convoca cu începutul lui Ianuarie al fiecărui an câte o **adunare** de obște (generală) a însoțirii sau, la cererea și pe cheltueala a 25 de membri, câte o adunare generală din lipsă (extraordinară).

La aceea fiecare membru e a se invita deosebit, prin o listă pe care-și scrie numele fiecare.

Lucrările adunării generale sunt:

- a) a alege comitetul;
- b) a cerceta socoteala cheltuelilor anului;
- c) a schimba dacă e lipsă, statutele însoțirii;
- d) a hotări din când în când numărul membrilor însoțirii;
- e) și în urmă a desbata asupra lucrurilor puse la rîndul zilei, în înțelesul statutelor.

§. 12. Comitetul îndeplinește nemijlocit lucrările însoțirii și face totul în numele ei.

Slujbașii însoțirii sunt:

- a) **1 director;**
- b) **1 secretar;**
- c) **1 cassar;** și
- d) **12 membri din comitet**, aleși cu toții de adunarea generală, pentru un timp de 3 ani.

§. 13. Lucrările comitetului sânt:

a) a primi membri, în înțelesul statutelor;
b) a șterge pe acei membri ai însoțirii care întârzie cu plățile și a hotărî asupra primirii lor de nou, în înțelesul §-lui 4 din statute;
c) a hotărî asupra trecerii drepturilor de pe un membru pe altul, în felul dat de §. 5. din statute;

d) a rîndul asupra înmormântării vre-unui membru, care a murit fără moștenitor după lege, sau nu a lăsat cine să fie anume îndreptățit a ridica ajutorul;

e) a supraveghia peste lucrarea din lăuntru a însoțirii, a conducerii ei și a manipulațiunii fondului ei.

Comitetul hotărăște după mulțimea de voturi în trebile ce se țin de el.

La aducerea vre-unei hotărîri se recere, pe lîngă director, secretar și cassar, să fie de față 4 membri ai comitetului.

În felul dacă ar muri directorul, ori ar fi bolnav peste 90 de zile, sau 'și-ar da mulțumita, este îndatorat membrul cel mai în vîrstă al comitetului a purta sarcina directorului, până la cea mai apropiată adunare generală a însoțirii, ce are a o conchema în 30 de zile dela primirea directoratului.

§. 14. Datorințele directorului sânt:

a) să concheme comitetul — prin portărel — tot la 3 luni odată la câte o ședință de rînd sau, de câte-ori va cere lipsa, mai multe fără de rînd.

b) să cerceteze cum își împlinesc cassarul și secretarul datorințele;

c) să îngrijască, ca cassa să aibă totdeauna atîția bani gata la îndemână, câți se cer la răspunderea ajutoarelor în 3 întâmplări de moarte, după șirul din tabelă a acelora, și să fie destui spre acoperirea cheltuielilor;

d) a face cunoscut membrilor numele răposatului și a lua măsurile convenite pentru stringerea banilor.

e) a rîndul să se dea ajutorul ce se cade mortului, moștenitorului seu legiut ori celui îndreptățit cu ridicarea banilor, ori să poruncească înmormântarea lui în înțelegere cu comitetul.

f) să concheme cu începutul lui Ianuarie al fiecărui an adunarea generală, prin ziare și portărel, dând pe larg seamă aceleia despre întreaga lucrare a însoțirii.

g) a conduce ședințele comitetului și cu privilegiul adunării generale a însoțirii, verificând — împreună cu cel puțin 2 membri din comitet — protocoalele și hotărîrile luate ale acestora;

h) să rînduească în înțelegere cu comitetul că unde să pună spre păstrare prisosul rămas la cassa;

i) să viziteze cassa — de 4 ori cel puțin pe an — în fața a 2 membri din comitet;

k) și în urmă, să înfățișeze însoțirea față cu oficii și a treilea persoane.

§. 15. Datorințele cassarului sânt:

a) să mănuească averea însoțirii acurat și cu pricepere de lucru;

b) să aștearnă adunării generale socotelile și să fie totdeauna gata a da seamă despre starea cassei la cererea directorului;

c) a aduna banii la fiecare cas de moarte, însemnând însuși în cărticica de membru numele celui răposat, precum și aceea că a primit banii sau împlinind acestea prin mijlocirea unui portărel tocmît, sub răspunderea sa;

d) a pune la o bancă spre păstrare prisosul cassei, după îndrumările comitetului.

§. 16. Datorința secretarului e:

Să facă protocoalele adunărilor generale și din ședințele comitetului, împreună cu hotărîrile aduse de acestea;

să subscrie toate scrisorile mai însemnate date la lumină de director, alături de acesta, și îngrijind de ele în archiv.

§. 17. Slujbașii însoțirii au a primi de fiecare întâmplare de moarte — pentru ostenele lor:

Directorul 2 fl.; cassarul 2 fl.; acesta înștiințează totodată membrii însoțirii despre fiecare întâmplare de moarte prin un portărel tocmît — sub propria răspundere — și adună banii; secretarul 1 fl. 50 cr.

§. 18. În adunările generale hotărăse cei de față, cu majoritate (mulțime) de voturi.

Schimbarea statutelor sau spargerea însoțirii se poate hotărî numai cu două treimi de voturi a tuturor membrilor din însoțire; ear' dacă nu s'au înfățișat atîția, se va conchema a doua-oară adunarea generală, în care se va pute aduce o asemenea hotărîre cu două treimi a membrilor înfățișați.

§. 19. Fondul însoțirii — precum și aceea parte de avere, care e a se pune spre fructificare — e a se pune la vre-un institut de bani din cutare oraș, precum va hotărî comitetul.

§. 20. Hotărîrea, ce s'ar aduce ca să se spargă însoțirea e a se așterne spre întărire, înaltului minister de interne, încă înainte de a se sparge însoțirea și însoțirea nu-'și va pute întrerupe lucrarea sa, până-ce hotărîrea ei nu va fi intrat în putere de lege.

§. 21. Membrii însoțirii își primesc cu privilegiul spargerii toți banii plătiți, fără camete.

Partea averii rămasă, după spargerea săvîrșită va pute fi folosită ca fond la întemeierea unei noue însoțiri de binefacere, cu asemenea scop, sau se va pute lăsa vre-unei însoțiri de binefacere din țeară.

§. 22. La cas, când însoțirea nu s'ar țin de urmarea scopului și de hotărîrile statutelor de mai sus, guvernul regesc o va ridica fără nici o amînare, — întrucât prin urmarea mai departe a lucrării s'ar primejdi interesele materiale ale statului sau ale membrilor însoțirii și — după facerea unei cercetări — sau se va desființa, sau se va obliga la strînsa urmare a statutelor.

Dat în N., anul, luna și ziua.

N. N.
secretar.

N. N.
director.

NB. Statutele acestea se vor traduce în ungurește și se vor subșterne înaltului minister de interne pentru întărire.

»Tabele pe deaproapele tîu,
ca pe tine însuși.

»Azi mie,
Măne ție.

Nr. mortului	Ziua morții	Numele membrului mort, pentru care se face plățirea de 30 cruceri	Primirea celor 30 cr. se adevărește
1	15 Ian. 1892	Ileana Trif	N. N., cassar
2			
3			
4			

și așa mai departe până la 300 de linii, între care se scrie, precum se vede, datul morții, numele mortului și subsemnătura cassarului, că a primit banii.

CRONICĂ.

O faptă creștinească. Ni-se scrie din Blaj: În preseara Nașterii-Domnului nostru Isus Cristos s'au împărțit haine mai multor băieți lipsiți, care cercetează școala gr.-cat. din Reghinul-sășesc. La această faptă în adevăr creștinească a ajutat inteligența din acel oraș, care nu întârzie, a-'și arăta prin fapte la anumite privilegii simțămintele sale creștine și românești. Îndemnul la

aceasta l-a dat dl protopop Petru Ulacan și dl George Maior, învățător primar la acea școală. Pe fața tuturor care au luat parte la acea sîrbare se putea ceti mila și iubirea ce aveau pentru acei băieți sîrmani, care așteptau cu ochi scâlțați în lacrimi o bucată din hainele anumite pentru ei. După împărțirea hainelor dl protopop ținî o cuvîntare, în care cu cuvinte alese din inimă, adînc simțitoare eșite le puse la inimă pruncilor blîndețe, supunere, ascultare de părinți și superiori și mai presus de toate ascultare și iubire pentru, D-zeu. Îi îndeamnă ca să înalțe rugăciuni ferbînți pentru binefăcătorii lor marimonioși. Dl învățător s'a îngrijit ca băieții să rîsplătească după putință pe cei de față. Mai mulți băieți adevă au ținut orății potrivite și cu toții au cântat mai multe cântări.

*

Petreckeri. Nici într'un an nu ne aducem aminte să fi făcut Românii noștri atîtea petreckeri ca în cășlegile acestea. Abia este vre-un sat de dai Doamne unde să nu se fi făcut vr'o petrecere în dulcele acesta. Astfel la 28 Ianuarie v. s'a ținut în Cluj un concert românesc, la care au luat parte toți Românii din Cluj; Sîmbătă în 30 Ianuarie v. s'a ținut în Boița o petrecere cu cântece și teatru, dată de cătră învățători cu copiii dela școală; tot la 30 Ianuarie v. s'a ținut balul pompierilor din Sîliște, petrecerea cu joc a femeilor române din Rîșinari, precum și o petrecere împreună cu cântece și joc în Brad; tot la 30 Ianuarie v. s'au mai ținut următoarele petreckeri: un concert împreună cu joc în Bocșamontana, dat de cătră corul cântăreților de acolo, un alt concert împreună cu joc în Nicolinți, un bal românesc în Hunedoara, o petrecere cu joc în Lugoj, un concert împreună cu joc în Chineț, un concert împreună cu teatru în Oravița-română. La toate acestea a fost mult chef și voe bună. Duminecă în 31 Ianuarie v. meserieșii (meșterșugarii) români din Sibiu au ținut o petrecere cu cântece și teatru în sala cea mai mare din Sibiu. A fost foarte multă lume, care 'și-a petrecut jucînd și veselindu-se până în ziua albă. Marți în 2 Februarie, în ziua Întîmpinării Domnului, s'a ținut în școala din Tilișca o petrecere cu cântece și teatru împreună cu joc. Lume multă și veselie mare. Ieri s'a ținut și în Verșeț un concert împreună cu teatru și joc. Concertul s'a dat de cătră corul cântăreților români gr.-or. din Biserica-Albă. Afară de aceea am mai primit invitări la petrecerea cu joc din Rodna-veche, care se va da acolo la 7 Februarie v.; la balul femeilor române din Orăștie, care se va ține la 6 Faur v. Dorim la toți petrecere bună!

*

Rîscoală într'o comună. Gazetele ungurești aduc știrea că țeranii din comuna Toriszka, comitatul Scepuș, s'au rîsculat împotriva preotului gr.-cat. de acolo. Pricina rîscolei e, că poporeni ne mai vrînd să dea preotului, după obiceiul de până acum, colac și rachiu la botezuri, acesta s'a plîns la solgăbiru. Solgăbiru l-a jughit pe oameni și a vrut să le iee uneltele de prin casă. Aceasta a supărat atît de tare pe oameni, încât când solgăbiru a venit cu gendarmi să le ducă hainele și sculele s'au împotrivit. Neputîndu-'i liniști, s'a trimis după soldați.

*

Fulger iarna. Ni-se scrie din Săsciori că într'una din zilele trecute, pe la 5 ciasuri și jumătate dimineața, s'a arătat în partea despre Meazăzi-apus un fulger, care a luminat foarte tare. Minuni de acestea se întîmplă cam rar.

*

Jidan prins ou ocaua mică. În Oradea-mare se va judeca nu peste mult un proces mare. Vinovatul e un Jidan de acolo. Ce-a făcut ce-a dres, Jidanul naibii, după obiceiul tuturor Jidanilor, a pus la o parte o sumă mai mare de bani strinși prin înșelătorie și apoi s'a dat bancrot. Pe deasupra lighioana a mai făcut și niște documente mincinoase. 'I-s'a infundat însă. Un avocat de acolo a făcut arătare în contra lui la judecata cea mare, și aceasta 'l-a tras la răspundere. Jidanul a umblat să scape prin fel de fel de viclenii și minciuni, dar' avocatul care 'l-a dat în judecată încă n'a fost prosticel și s'a dus de-adreptul la ministru, căruia 'i-a spus cum stă lucrul. Numai decât ministrul a dat poruncă judecării să țină judecata Jidanului. Astfel Jidanul înșelător nu peste mult va fi pus la răcoare, unde va ave apoi vreme destulă să se gândească la ce-a făcut.

Holera în Sibiu. Acum câteva zile s'a fost răspândit prin Sibiu știrea, că în spitalul civil de aici a murit un servitor de o boală ce seamănă a fi holeră. Pentru a se ști a bună seamă de ce boală a murit servitorul, părțile din lăuntru ale mortului s'au trimis la institutul bacteriologic (unde se vindecă cei de turbare) din Budapesta. În săptămâna asta a venit dela Budapesta o înștiințare, că făcându-se cercetarea, s'a găsit că mortul nu a murit de holeră.

O întâmplare ne mai pomenită. În comuna Bolese s'a întâmplat un lucru care a pus în uimire pe toți locuitorii. O fată de acolo a născut la 30 Ianuarie un copil, la 2 Februarie un al doilea, la 6 Februarie un al treilea și la 8 Februarie un al patrulea copil. O asemenea întâmplare nu credem să mai aibă păreche.

Moarte năprasnică. Ni-se scrie din Cnez că la 27 Ianuarie st. v. au fost găsiți într'o odaie a ospătăriei din Variaș patru persoane moarte și anume un moș și o babă dimpreună cu doi băieți. Băieții au fost din Seghedin.

Vieată lungă. Gazetele din Țeară scriu că în comuna Rânzești, județul Tutova, a murit de curând femeia Ruxandra Braha în vîrstă de 115 ani. Ea a murit fără de suferințe.

Nu mai trebuie măhuri! Oamenii din zina de astăzi născocesc tot felul de minuni. Astfel gazetele din țeara Anglușului spun că acolo un om a aflat un fel de mașină de măturat casa. Mașina se compune dintr'o țeve rotundă, care are la un capăt o beșică de gumi. Vrînd să măhuri n'ai nevoie să te mai pleci jos, e destul dacă îți în mână beșica, ear' celalalt capăt îl lași jos, și astfel tot pravul de pe jos e luat și băgat în beșică. Dacă e drept ce spun doftorii, anume că pravul e stricăcios sănătății din cauză că în el trăesc niște vietăți mici veninoase, apoi într'adevăr această născocire e de mare folos că închide pravul și nu-l lasă să-l răsuflăm în noi. Ei, dar' aceasta nu le place la slujnice și gazetele englezești spun că slujnicele de acolo au făcut resmiriță și să fi putut pune mâna pe meșterul mașinii de măturat era vai de mama lui.

Căsătoria la Armeni. Căsătoria la diferite popoare se face în diferite chipuri. În un mod cu totul deosebit se face aceasta la Armeni (Armenii sînt un popor ce se trage

din Asia, dar' sînt risipiți și ei, ca și Jidanii, prin toată lumea. La noi în țeară încă se află destui mai ales în Gherla și Deva. Pretutindenea ei trăesc din negustorie). Eată cum: Des-de-dimineață, mama băiatului care vrea să se însoare, întovărășită de o fată a sa măritată și de o noră, se duce la Armeanul care are fete de măritat. Femeile se duc într'o trăsură (arubă) trasă de doi boi sau de doi mągari chiar și dacă depărtarea e foarte mică. Ele sînt primite chiar la poartă de cătră stăpâna casei care le zice; „Bine ați venit la mine; D-zeu v'a trimis“. Femeile intră apoi într'o odaie unde li-se dă câte o pipă ca să fumeze. Obiceiul e ca femeile să nu tragă decât două-trei fumuri. După câteva minute de ședere, se deschide o ușe și intră fetele de măritat. Atunci mama fetelor zice: „Uite fetele mele; blagoslovită fie Sf. Fecioară, care 'mi-le ține; eată-le aici, toate sînt de măritat“. Apoi fetele încep rînd pe rînd să sărute mâinile femeilor străine. În timpul acesta mama lor le spune îndeletnicirile cam așa: Asta știe să țese bine, astalaltă să coase, a treia să croască haine și să cânte frunos etc. Femeia își alege una din ele. După aceea fetele aduc cafele și prăjituri, dând întăiu mamei mirelui, însoțitoarelor sale, ear' în urmă părinților lor. După-ce s'au beut cafelele, femeia spune pe care fată a ales-o. Aceasta se sue atunci pe divan lîngă fiitoarea sa soacră, care o mîngăie și o sărută pe frunte. Celelalte femei și fete îi doresc noroc. În chipul acesta căsătoria e ca și încheiată. Nu mai rămâne decât să fie întărită prin legătura înaintea altarului. Bine înțeles, căsătoria se face astfel la Armenii din Armenia.

O scenă grozavă. Directorul grădini zoologice (unde se țin tot felul de animale) din Cincinnati. (în America) a primit zilele trecute niște șerpi veninoși și voia să-i închidă într'o cușcă în care se gasiau deja mai mulți alți șerpi. În acest scop, intră el însuși în cușcă, ca să facă să treacă șerpii într'o cușcă vecină. Șerpii așa numiți boa au trecut; mai rămânea un șerpe așa numit piton. Dar' acesta în loc să se supună, se ridică deodată, se aruncă asupra directorului și încep să se înfășoare în giurul trupului seu. Fără a-și perde curagiul directorul prinse cu o mână șerpele de după ceafă și cu cealaltă, strîngîndu-l de gît, încercă astfel să se desfacă de el. Dar' șerpele, foarte puternic, scăpă din mână directorului și 'i-o înghiți, pe când își strîngea inelele tot mai mult. Directorul abia mai putea răsufla; în sfîrșit paznicii sosiră și cu niște furci de fer putură desface șerpele din giurul trupului directorului și a-și scoate mână din gură. Rana directorului nu e primejdioasă, căci pitonul nu e veninos.

Loc deschis.

Mulțumită publică.

Domnul Teodor Pascu, medic român domiciliat în Bistrița a luat sub cură pe un fiu al meu în etate de 10 ani, care pătînia de un morb foarte greu, și în scurt timp 'l-a vindecat, încât astăzi se află deplin sănătos, pentru care binefacere îmi țin de datorință ca părinte a exprima și pe această cale domnului medic Pascu mulțumirile mele poftindu-'i bun succes la cariera începută.

Șoimuș, la 25 Ianuarie 1893.

Ioan Baciu, preot român.

Mulțumită publică.

Spectatul domn avocat Dănilă Lica din Bistrița apărându-ne în decurs de mai mulți ani cu multă prudență juridică în procesele noastre urbariale contra fostilor domni pămînteni, nu numai că ni-a câștigat toate drepturile ce le-a reclamat și nu numai că ne-a așteptat de bani pentru spesele procesuale mai mulți ani fără de nici o dobîndă, dar' ne-a făcut un comput atît de moderat, încât ne-a pus în uimire bunăvoința arătată de domnia-sa față cu noi.

Ear' când 'i-am plătit rata cea din urmă zicînd cuvintele: 'Mi-a plăcut de Șoimușeni, că totdeauna m'au ascultat încât aveam mare pasiune de a-i reprezenta în procesele lor contra fostilor domni“, — a iertat în folosul comunei 150 fl v. a.

Pentru care marinositate, bunăvoință și caracter adevărat românesc rog pe spectatul domn avocat Dănilă Lica să binevoască a primi și pe această cale cele mai ferbînți mulțumiri dela descendenții fostilor urbarialiști din Șoimuș.

Șoimuș, 25 Ianuarie 1893.

În numele descendenților fostilor urbarialiști din Șoimuș:

Ioan Baciu,
paroch.

LOTERIE.

Tragerea din 11 Februarie n.

Timișoara: 33 24 12 17 67
Viena: 44 2 36 85 15

Tragerea din 15 Februarie n.

Brünn: 1 44 49 17 59

Tîrgurile din săptămîna viitoare.

Duminică, 7 Februarie: Reghinul-săseșc, Brad (lîngă Sibiu).

Luni, 8 Februarie: Alțina, Teiuș, Papoți, Țag, Ciuc-Carfaleu.

Mercuri, 10 Februarie: Chendu-mic, Odorheiul-săcuiesc, Dej, Zlatna.

Joi, 11 Februarie: Mediaș.

Vineri, 12 Februarie: Borșa, Gurghiu-Alfalu, Mercuria, Sic, Sân-Mărtin, Sereada-Murșului, Bonțida, Criș-pătac, Cristurul-săcuiesc.

Sâmbătă, 13 Februarie: Rodna-veche.

Tîrgul de rimători în Steinbruch. În 9 Febr. n.: s'au notat: ungurești bîtrâni grei 47.— cr. până 48.— cr., de mijloc 46.— cr. până 47.— cr., ungurești grei tineri 50.— cr. până 51.— cr., de mijloc 48.½ cr. până 49.½ cr., ușori 46.— cr. până 47.— cr., marfă țerănească grea 46.— cr. până 47.— cr., de mijloc 46.— cr. până 47.— cr., ușoară 45.— cr. până 46.½ cr., românești, de Bakony, grei —.— cr. până —.— cr., transito grei —.— cr. până —.— cr., transito de mijloc —.— cr. până —.— cr., transito ușori —.— cr. până —.— cr., transito sêrbesți grei 46.½ cr. până 47.½ cr., transito de mijloc 46.— cr. până 47.— cr., transito ușori 45.— cr. până 46.— cr.

Călindarul săptămîni.

Țilele	Călindarul vechiu	Călind. nou	Soarele	
	Dum. Lăsat. de brînză, gl. 4, sft. 4.		rês.	ap.
Dum.	7 Păr. Partenie	19 Susana	7 8	5 21
Luni	8 M. Mc. Teodor Strat.	20 Elucierie	7 7	5 22
Marți	9 Mc. Nicifor	21 Eleutera	7 5	5 24
Merc.	10 S. M. M. Haralampie	22 Petru C.	7 3	5 26
Joi	11 S. M. Mc. Vlasie	23 Seren	7 1	5 28
Vineri	12 Păr. Meletie Epc.	24 Matias Ap.	6 59	5 30
Sâmb.	13 Păr. Martinian	25 Quatember	6 57	5 32

Redactor responsabil: Ioan Russu Șirianul.

INSTITUT TIPOGRAFIC în SIBIIU.

A eșit de sub tipar:

Călințarul Poporului

pe anul comun

1893.

Cuprinsul: Călințarul astronomic și bisericesc, cu povețe economice pe fiecare lună. — Cronologie pe anul 1893. — Genealogia domnitorilor europeni. — Posta — Corespondența telegrafică. — Raportul între măsurile noue și vechi. — Scara timbrelor. — Autoritățile bisericești în Ungaria. — „Făr' de noroc“, novelă de Ioan Russu-Șirianul; „Femeia numai după urs nu se duce“, poveste. — *Economic:* Ceva despre pâne; Un nou pom pretios; Cât costă urina? Curățirea pălărilor de păslă; Care găină când produce ouă multe. — *Poesii:* „Vântul“, de G. Coșbuc; „Craiu ielelor“, de Goethe, trad. de S. P-u; „Cortegiul“, de N. Țincu; „Muzica“, de N. G. Radulescu; „În copilăria mea“, de M. Grigoriadi de Bonachi; „Ca astăzi“, de Veronica Micle; „Poet și critic“, de G. Coșbuc. — *Partea hazlie:* Reporter modern; Un lăudăros; Nu-i de vină; Calcă-a popă; Tiganul și iepuroaica. — Doine populare. — Țirgurile din Ardeal, Ungaria, Bucovina și România. — Insetate.

Numai 20 cr. exemplarul.

„TRIBUNA“

Apare în fiecare zi de lucru.

ABONAMENTELE.**Pentru Sibiu:**1 lună 85 cr.; ¼ an 2 fl. 50 cr.; ½ an 5 fl.; 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.**Pentru monarhie:**

1 lună 1 fl. 20 cr.; ¼ an 3 fl. 50 cr.; ½ an 7 fl.; 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

¼ an 10 franci; ½ an 20 franci; 1 an 40 franci.

Se prenumără și la poste și librării.

INSERTIUNILE.

Un șir garmond prima dată 7 cr.; a doua oară 6 cr.; a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Administrațiunea ziarului „Tribuna“:

Sibiu, strada Măcelarilor nr. 21.

Institut Tipografic în Sibiu.

Au eșit de sub tipar:

A doua edițiune
din**ȚINEREA VITELOR**

de

Eugen Brote,

president al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu“.

Prețul unui exemplar 12 cr. v. a.

Anunț de mutare.**Deposit de petrărie și de monumente.**

Respectuos subsemnatul îmi iau voce a aduce la cunoștința stimabilului P. T. publicului din Sibiu și împrejurime că mi-am strămutat **depositul și locul de lucru** ocupat până acum în decursul unui lung șir de ani în strada Rațelor nr. 11, în urma adaptării acestui teren pentru scopuri orașenești, la

capătul stradei Cușteritei, piața gării (Bahnhofplatz).

Totodată fac cunoscut, că prin construcția unui **atelier de iarnă** și prin o **provișiune colosală de material brut**, mă aflu în poziția a corăspunde în ori-ce anotimp tuturor pretențiunilor, ori-și-cât de exagerate.

Totodată mă folosesc de acest privilegiu spre a recomanda **depositul meu de monumente și de petri**, cel mai mare în toată Ungaria, și produse solide de toate speciile, ca

lucrări de construcție și monumente

din marmoră albă, neagră și roșie, de granit cenușiu silesian, de granit negru de munte, de syenit negru și cenușiu și de gresia tare, mai departe îngrădiri de morminte, coperișe de morminte și de cripte, precum și table de inscripție pentru cripte și table de firme din marmoră de Carrara, garantând cea mai bună calitate, executare conștientioasă și foarte ieftină.

În depositul meu de monumente, care numără totdeauna 2—300 bucăți și e întocmit dela 4 până la 500 fl. pentru alegerea P. T. publicului, se vând **petri mormentale și pe lângă plătiri în rate.**

Toate eventualele reparaturi se primesc și se execută bine, iute și ieftin.

Mulțumind pentru prețuita bunăvoință de până acum, mă rog și pe viitor pentru numeroase comande și mă subsemn

cu distins respect

[360] 2—6 **Josif Roubischek sen.,**
măiestru-petrar, Sibiu.

Legea veterinară.

Atât primăriile comunale, cât și fiecare econom au trebuință să cunoască **legea numită veterinară.** Dl Tormay Béla, secretar de stat în ministerul de agricultură, a scos la lumină o **explicare poporală** a legii amintite. În această explicare se vorbește pe larg despre pasapoarte, de țirgurile de vite, de boalele lipicioase și multe alte lucruri folositoare. Reuniunea agricolă română din Sibiu a tradus această carte în limba română poporală. Cartea se numește:

Învățătorul Munteanuimpărtășește economilor cele mai de lipsă cunoștințe
despre**LEGEA VETERINARĂ**

și

BOALELE CONTAGIOASE

stând cu dînșii la sfat în lungile seri ale iernii.

De

Tormay Béla.

(134 pag. mari.)

Cartea costă 30 cr. (cu porto postal 35 cr.) și se poate cumpăra dela

Institutul Tipografic în Sibiu.